

z p r a v o d a j

XXI. ročník

4

2010

- 2 Editorial
Essen jako evropské hlavní město kultury; televize ve vzdělávání; genderově správný freshman?
- 3 Modernizace odborného vzdělávání
Čtvrtá zpráva Cedefopu o výzkumu odborného vzdělávání.
- 4 Vzdělávací televize se vrací
Interaktivní vzdělávání pomocí televize neboli t-learning.
- 5 Šetření gramotnosti dospělých
Hodnocení výsledků mezinárodního šetření gramotnosti dospělých – IALS. Model informační gramotnosti.
- 6 Plán reformy amerického školství
Návrh revize zákona o základním a středním školství, který předložila Obamova administrativa, reakce na něj z města New Yorku, vzdělávací systém USA – schéma.
- 9 Další vzdělávání a plánování kariéry
Výzkumný projekt ANKOM – započítávání profesně získaných kompetencí k vysokoškolským studijním programům v Německu.
- 11 Profesionální rodiny jako příspěvek k posílení profesního principu
Směrnice k modernizaci a zlepšení struktury profesní přípravy: profesní skupiny, profesní rodiny a jádrové profese v německém odborném vzdělávání.
- 14 Co nového v časopisech
research*eu, 2010, No. 62; Formation Emploi, 2010, No. 109.
- 15 Nové knihy v knihovně
- 16 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
Světový den knihy a autorských práv; DISCO; Wiktionary.

Editorial

Letos se slaví již 25 let od založení programu s názvem Evropské hlavní město kultury. Prvním městem s tímto titulem se staly Atény v roce 1985. Nejvíce zemí bylo vybráno v přelomovém roce 2000, kdy jich bylo devět a Praha mezi nimi. Od roku 2011 budou vybírána vždy jen dvě města z různých zemí. Pro letošní rok jsou ještě jmenována tři: Essen, Istanbul a Pécs. Vezmeme je v abecedním pořádku, takže divadlo na obrázku je z Essenu, kde ho

v roce 1887 věnoval městu průmyslník Friedrich Grillo, jehož jméno divadlo nese. Ottův slovník naučný (1894) se o divadle výslovně nezmiňuje, popisuje však Essen velmi pochvalně: „Ačkoliv tovární jeho ráz již zdaleka jest znatelný, má přece uvnitř krásné ulice a množství nových budov. Vzrůstá velmi a r. 1890 mělo 78.706 obyv. (45.316 katol., 31.859 evang. a 1190 židů). ... Z několika kat. chrámů zvláště jest pozoruhodný dóm (zasv. r. 873) v bohatém slohu gotickém. Dále jsou tu 2 evang. kostely a synagoga, nová radnice a jiné veřejné budovy. Z ústavů vzdělávacích a dobročinných uvádíme gymnasium, real. gymnasium, šk. hornickou, historický a průmysl. spolek, místní odbor porýnského spolku zemědělského, ústav pro hluchoněmé, kat. ústav pro idioty, kat. a evang. nemocnici, sirotčinec, několik dobročinných nadání. ... Město s okolím trpělo mnoho za války 30leté, bylo r. 1803 sekularisováno a r. 1815 ponecháno Prusku.“

Krátký článek o úloze televize ve vzdělávání najdete na čtvrté stránce. Projekt EU, který se možnostmi vzdělávání prostřednictvím televize zabývá, koordinuje sdružení ORT France. Možná si ještě vzpomenete, jak jsme ve Zpravodaji č. 10/2005 velebili televizní kurzy francouzštiny s lákavým názvem Pique-nique. V té době je mohli v ČT sledovat diváci, kteří nebyli líní vstát v neděli dříve, než ve všední den vstávají do práce. Kurzy nepocházely z Francie, ale ze Švédska, kde je připravilo Utbildningsradio neboli vzdělávací rozhlas. Shodou okolností do rubriky Znovuobjevené knihy právě přibyla učebnice francouzských reálií s názvem Jak žijí Francouzi (nyní už spíše o tom, jak žili před čtyřiceti lety), kterou vydalo známé nakladatelství Hachette ve spolupráci se Sveriges Radio (Radiodiffusion suédoise), v době, kdy autoři knihy působili jako profesori ve Francouzském institutu ve Stockholmu.

V editoriale únorového čísla jsme v souvislosti s přechodem na elektronickou verzi Zpravodaje napsali o časopisu European Journal of vocational education (vydává Cedefop), že vychází pouze v elektronické podobě, z ničeho nic se však koncem března objevil papírově. Je to první číslo z roku 2009.

V jazykovém koutku se tentokrát podíváme do Spojených států, kde začali s genderově správným vyjadřováním jako první. V lednovém editoriale jsme psali o tom, jak snadno se může angličtina na rozdíl od češtiny s tímto problémem vyrovnat. Přesto i v Americe mají potíže. Na osmé stránce dole se můžete dočíst, jak jsou tradičně označováni žáci a studenti prvních až čtvrtých ročníků high schools a colleges. Z hlediska genderově správného vyjadřování činí potíže jen označení studentů prvního ročníku Freshman. Jak jsme zjistili z internetových diskusí, má tento termín pro Američany zvláštní význam, který by se změnou na genderově korektní Freshperson nebo Freshwoman vytratil ... Český nováček by taky těžko hledal ženský protějšek, protože novačka se používá jako hovorové pojmenování paní Novákové.

AK

Modernizace odborného vzdělávání

Cedefop vydává od roku 1998 čas od času zprávy o výzkumu odborného vzdělávání, které bývají tematicky zaměřeny a jsou zpracovány na základě podkladových zpráv z výzkumů provedených v poslední době. V loňském roce byla vydána již čtvrtá zpráva o výzkumu. S obsahem zprávy seznamuje tento článek. Jednotlivým kapitolám se budeme věnovat podrobněji v dalších číslech Zpravodaje.

Modernizace odborného vzdělávání a přípravy (OVP) je spojujícím tématem čtvrté zprávy. Jejím úkolem je poskytnout podklady pro zlepšení spolupráce a stanovování priorit pro reformování OVP, které má přispívat k Lisabonskému procesu.

Často se stává, že výzkum a politika nejsou vzájemně propojeny. *Politika založená na faktech (Evidence-based policy-making)* je módní termín, spíše však jen řečnický obrat, protože političtí činitelé a výzkumní pracovníci se zabývají svými vlastními agendami a starostmi. Zpráva se pokouší vyřešit tento problém tím, že dává odborníkům z výzkumu prostor k tomu, aby mohli diskutovat o politických prioritách pro OVP. Vyšla v příhodný čas, protože na obecných prioritách politiky OVP se shodli ministři školství členských států EU, Evropská komise a sociální partneři v Kodaňském procesu. Tyto priority byly revidovány a doplněny o nové směrnice v průběhu francouzského předsednictví EU v Bordeauxském komuniké (2008). Témata do zprávy byla vybírána na pozadí Kodaňského procesu.

Zpráva je rozdělena na dvě části. I. část podává přehled vnějších tlaků na modernizaci OVP vyplývajících např. z potřeby zvýšit konkurenceschopnost, ze stárnutí obyvatelstva, z požadavků trhu práce a z cíle zlepšit sociální soudržnost a zároveň omezit sociální vylučování. II. část se zaměřuje na trendy v modernizaci OVP, například na zlepšení obrazu a zvýšení atraktivnosti OVP, na rámce kvalifikací a na posun k výsledkům učení, na změny ovlivňující role učitelů a instruktorů i informační a poradenskou (*information, advice and guidance* – IAG)¹ praxi, politiku a výzkum.

I. část

V 1. kapitole se srovnává Evropa s některými svými konkurenty pomocí výkonových indikátorů přímo nebo nepřímo spojených s přechodem ke znalostní společnosti. Mluví se v ní o modernizaci OVP, která má směřovat ke konkurenceschopnosti založené na znalostech, o vytváření dovedností a znalostí, o účasti na vzdělávacích aktivitách a o spravedlnosti ve vzdělávání.

2. kapitola se zabývá budoucím demografickým vývojem v Evropě a analyzuje jeho dopady na OVP. Zvažuje důsledky stárnutí populace pro trh práce a zaměstnanost a pro počáteční OVP. Také analyzuje

způsob, jakým může být další OVP začleněno do programu aktivního stárnutí a příbuzných metod, které jsou potřebné pro přizpůsobení sociálně ekonomického prostředí současnému a budoucímu demografickému vývoji.

Úkolem 3. kapitoly je objasnit, jak se současné trendy trhu práce dožadují modernizace OVP. Zmiňují se v ní čtyři hlavní problémy: nezaměstnanost mládeže a zhoršování kvality pracovních příležitostí, částečné zavádění flexikurity, přetrvávající nedostatek kvalifikací a malá úspěšnost politiky geografické mobility.

4. kapitola se zabývá vztahem mezi podnikovou profesní přípravou a výkonem podniků. Shrnuje hlavní zjištění výzkumu o spojení mezi profesní přípravou poskytovanou zaměstnavatelem a inovativními schopnostmi, růstem a produktivitou podniku. Pomocí analýzy údajů z 3. šetření další profesní přípravy (*the third continuing vocational training survey*) popisuje současné trendy v profesní přípravě poskytované podniky.

V 5. kapitole se vyjmenovávají různé druhy sociální prospěšnosti OVP, zejména jeho pomoc při omezování sociálního vylučování a zvyšování sociální soudržnosti. Také se mluví o jeho roli ve vztahu k sociální reprodukci a o tom, za jakých okolností může podporovat sociální mobilitu. Analyzují se různé ekonomické modely konkurenceschopnosti a sociální soudržnosti z hlediska toho, jak napomáhají k dosažení cílů Lisabonské strategie, a uvažuje se o roli školství, OVP a vzdělávání dospělých.

II. část

6. kapitola se zabývá problémem zvýšení atraktivnosti OVP, přičemž pokroku lze dosáhnout použitím různých postupů a metod. Uvádí současný stav přitažlivosti OVP v EU, seznamuje s výzkumnou literaturou o determinantech atraktivnosti OVP, analyzuje nedávný vývoj v politice jednotlivých členských států a priority Kodaňského procesu a nastiňuje doporučení pro budoucí politiku a výzkum v této oblasti.

7. kapitola ilustruje a analyzuje vzájemné vztahy mezi systémy kvalifikací, kvalifikačními rámci a výsledky učení na národní a evropské úrovni. Rámce kvalifikací jsou v postavení politických nástrojů evropské vzdělávací politiky a jejího řízení. Vysvětlují se

jejich úkoly a očekávaný prospěch. Jsou vytvářeny závěry ze zkušeností různých zemí a diskutuje se o pozadí a opodstatnění Evropského rámce kvalifikací.

8. kapitola podává přehled výsledků statistického, empirického a komparativního výzkumu k identifikaci společných témat a problémů vzdělavatelů v OVP a popisuje kontext a trendy, které pohánějí vývoj v tomto povolání. Poskytuje předběžné mapování profesních profilů učitelů a instruktorů v OVP, zabývá se věkovou strukturou a potenciálním nedostatkem kvalifikací v učitelském povolání a opakujícími se tématy počátečního a dalšího vzdělávání a rozvoje učitelů. Vysvětluje, jak se učitelé mohou stát činiteli modernizace OVP, utváření a realizace jeho reforem a iniciátory inovací na základní úrovni.

9. kapitola se zaměřuje na poskytování služeb IAG v celoživotní perspektivě. Přináší aktuální přehled výzkumné literatury o praxi, politice a výzkumu IAG v EU. Nastiňuje proč a jak IAG, jako dimenze OVP, musí být modernizovány ve světle Kodaňského procesu. Mluví se o významu IAG pro dosahování cílů Lisa-

bonské strategie, o fragmentaci IAG a o modernizaci praktických metod a vzdělávání pracovníků v IAG a o problémech pro budoucí výzkum na tomto poli.

Závěr zprávy shrnuje doporučení pro budoucí výzkum na podporu modernizace a dobrého řízení OVP.

Anna Konopásková

---

¹ V tomto případě jsou slova *information, advice and guidance* použita jako přídavná jména, jinde v textu se však zkratka IAG používá na místě tří podstatných jmen (česky spíše jen dvou: *informace a poradenství*), takže je třeba se zkratkou zacházet jako se slovem v množném čísle.

Pramen: *Modernising vocational education and training : fourth report on vocational education and training research in Europe: synthesis report. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2009. 151 p. ISBN 978-92-896-0574-8*
http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/3043beta_en.pdf

Vzdělávací televize se vrací

vzdělávání dospělých, uchazečů o zaměstnání, další odborné vzdělávání.¹

Interaktivní vzdělávání je na vzestupu, přesto však dosud nezasahuje opravdu široké publikum. Tuto situaci se snaží napravit projekt EU s názvem Zdokonalené neomezené vzdělávání (Enhanced Learning Unlimited – ELU), který koordinuje ORT France – Sdružení pro všeobecné, profesní a technologické vzdělávání, profesní

Projekt se zaměřuje na poskytování možností interaktivního vzdělávání (*interactive learning*) širší veřejnosti zejména v nových členských státech.

Tým vědců se však neobrátil na Internet, jak by se dalo očekávat, nýbrž na televizi. Nepopíratelný vyučovací potenciál televize aktualizoval vytvořením interaktivních digitálních televizních programů (*interactive digital television – iDTV*).

Kromě šesti připravených televizních vzdělávacích modulů (*t-learning modules*), vytvořili vědci virtuálního učitele a interaktivní kvízy. Projekt ELU vedl též k vytvoření komplexních interaktivních kurzů prostřednictvím vizuální styčné plochy. Software a metody kurzu byly testovány ve studii panelu uživatelů, který zahrnoval studenty MBA (*Master of Business Administration*), žáky a starší dospělé z ČR, Maďarska, Lotyšska, Litvy a Slovinska. Studie trvala 30 měsíců a podle jejích vý-

sledků může t-learning účinně doplňovat e-learning a jiné metody přenosu informací.

Vědci oznámili, že se plánuje uvedení software pro iDTV na trh, za další pokračování procesu však již budou odpovídat tvůrci vzdělávacího obsahu.

AK

---

¹ *ORT France - Association pour l'enseignement général, professionnel et technologique, la formation professionnelle pour adultes, demandeurs d'emploi, formation continue.*
<http://www.ort.asso.fr/>

Pramen: *Educational television stages a comeback. research*eu, 2010, No. 62, příloha Europe.news, p. 6.*
<http://www.elu-project.com/>

Šetření gramotnosti dospělých

S několikaletým zpožděním jsme dostali do knihovny brožurku, kterou vydalo expertní středisko Max Goote (MGK) dříve, než se spojilo se Střediskem pro inovace ve vzdělávání a profesní přípravě (Centrum Innovatie Beroepsonderwijs – CINOP), čímž vzniklo Expertní středisko pro vzdělávání a profesní přípravu (Expertisecentrum Beroepsonderwijs – ECBO). Vybrali jsme z ní pasáž o výsledcích Mezinárodního šetření gramotnosti dospělých (International Adult Literacy Survey – IALS). Brožurka byla rozšířena a o čtvrt roku později vydána jako více než 200stránková publikace.¹

Mezinárodní šetření gramotnosti dospělých zjišťovalo dovednosti ve čtení, psaní a počítání. Byly porovnávány tyto země: Nizozemsko, Německo, ČR, Spojené království, Belgie (Vlámské společenství) a Finsko. Většina zde prezentovaných výsledků se vztahuje na dokumentovou gramotnost², tzn. schopnost číst a používat texty, např. instrukce, formuláře, tabulky apod. Ta velmi úzce souvisí s dalšími formami gramotnosti a v tomto smyslu je dobrým indikátorem všeobecné gramotnosti. Výsledky jsou rozděleny do pěti úrovní. 1. úroveň znamená, že lidé mají problémy s pochopením a využitím jednoduchých textů, např. návodů na lahvičkách s léky. 4. a 5. úroveň jsou prezentovány společně, protože 5. úroveň dosáhlo jen velmi málo lidí. Data byla v jednotlivých zemích shromažďována od pracujících ve věku 16-65 let.

Literární a numerická gramotnost

Velká část finských pracujících dosáhla nejvyšší úrovně literární gramotnosti (4. a 5.). Češi si vedli dobře v numerických dovednostech. Nizozemsko bylo v literární gramotnosti silně zastoupeno na 3. úrovni a zaujalo průměrnou pozici na 4. a 5. úrovni. Mělo, stejně jako Finsko a Německo, velmi málo lidí na 1. úrovni. Spojené království mělo relativně velký počet lidí na 1. úrovni – pětinu z celkového počtu.

V mladší věkové skupině (16-25 let) excelovalo Finsko. 45 % mladých Finů bylo na 4. a 5. úrovni a zhruba 85 % na 3., 4. a 5. úrovni. To ostře kontrastuje se Spojeným královstvím, kde na 3., 4. a 5. úrovni bylo jen 55 % mladých lidí. Zjištění, že přibližně 18 % mladých lidí je na 1. úrovni, je dosti šokující. Nizozemsko si vedlo docela dobře: 75 % na 3., 4. a 5. úrovni.

Velké rozdíly mezi všeobecným a odborným vzděláním

Zastoupení lidí s odborným vzděláním bylo na 1. nebo 2. úrovni často dvakrát až třikrát vyšší než lidí se všeobecným vzděláním. Například u Finska to bylo 9 % oproti 33 %, u Nizozemska 7 % oproti 28 %. Pouze v případě ČR byl rozdíl méně výrazný: 15 % oproti 25 %. Češi s odborným vzděláním si vedli relativně dobře. Překvapivé bylo v tomto ohledu nízké postavení Německa. 18 % lidí ve věku 16 až 65 let se všeobecným vzděláním (ISCED 3) se umístilo na 1. a 2. úrovni, u lidí s odborným vzděláním (ISCED 3) to bylo 48 %. Jen ČR „unikla“ velkému rozdílu mezi všeobecným a odborným vzděláním.

Tabulka ukazuje, jak se bude dokumentová gramotnost a rozdíl mezi absolventy všeobecného a odborného vzdělávání dále vyvíjet.

Dokumentová gramotnost na 1. a 2. úrovni pro pracovníky se všeobecným a odborným vzděláním (ISCED 3) podle věkových skupin v %

Dokumentová gramotnost na 1. a 2. úrovni pro pracovníky se všeobecným a odborným vzděláním (ISCED 3) podle věkových skupin v %

	16-65 let		16-25 let	
	všeobec.	odborné	všeobec.	odborné
ČR	16,1	26,3	10,0	26,6
Nizozemsko	7,2	28,2	5,6	21,7
Finsko	6,6	33,3	4,8	14,7
Vlámsko	23,8	36,0	11,3	27,1
Německo	17,7	47,5	15,5	43,8

Model informační gramotnosti

literární	Funkční gramotnost		
	dokumentová	numerická	jazyková
<i>Etické chování</i>	Gramotnost v používání IKT <i>při využívání informací</i>		<i>Právní povědomí</i>

Zpracováno podle modelu IVIG (Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách)
<http://knihovny.cvut.cz/ivig/informacni-gramotnost.html>

AK

¹ http://www.ecbo.nl/ECBO/downloads/publicaties/mgk_04-76.pdf

² Dokumentová gramotnost je součástí informační gramotnosti spolu s literární gramotností, numerickou gramotností, jazykovou gramotností a gramotností v IKT. Podrobněji viz http://www.icss.cz/informacni_gramotnost.php.

Pramen:

Houtkoop, Willem. *The value of the Dutch basis qualification. Amsterdam : Max Goote Kenniscentrum voor Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie, 2004. 32 s.*

Plán reformy amerického školství

V polovině března zveřejnila Obamova administrativa návrh revize zákona o základním a středním školství (*Elementary and Secondary Education Act – ESEA*). Návrh staví na významných reformách, které již byly provedeny v odpověď na zákon o americkém zotavení a reinvestování (*American Recovery and Reinvestment Act*) z roku 2009, a zabývá se hlavně těmito čtyřmi oblastmi: Zlepšováním efektivnosti učitelů a ředitelů škol; Poskytováním informací rodinám tak, aby mohly lépe ohodnotit a zlepšit školy, do nichž chodí jejich děti; Zavedením standardů, které zaručí připravenost absolventů střední školy (*high school*) pro pokračování ve studiu na vyšší škole (*college*) nebo pro trh práce; Zlepšením prospěchu žáků ve školách s nejhorsími výsledky poskytováním podpory a účinnými zásahy.

Návrh nové role, kterou by měla hrát federální vláda, zahrnuje a rozšiřuje výše uvedené reformy a staví na těchto klíčových prioritách:

Připravenost absolventů středních škol pro další studium nebo pro profesní dráhu

Zvyšování standardů pro všechny žáky. Stanovíme jasný cíl: Všichni žáci, kteří absolvovali střední školu, by měli být připraveni pro studium v *college* a pro kariéru bez ohledu na jejich příjmové, rasové, etnické nebo jazykové zázemí nebo zdravotní postižení. Následující vedení guvernérů jednotlivých států vyzýváme všechny státy k tomu, aby přijaly standardy pro znalost angličtiny a matematiky, které povedou k připravenosti žáků ke vstupu do *college* nebo k zahájení kariéry v době, kdy ukončí střední školu. Státy se mohou rozhodnout zlepšit své stávající standardy, nebo spolupracovat s ostatními státy a vytvořit a přijmout společné standardy.

Lepší hodnocení. Budeme podporovat vývoj a využívání nové generace hodnocení, které bude odpovídat standardům připravenosti pro vstup do *college* nebo k zahájení kariéry tak, aby se dalo snadněji zjistit, zda si žáci osvojili dovednosti, které potřebují k tomu, aby uspěli. Nové systémy hodnocení budou lépe vyjadřovat dovednosti vyššího řádu, poskytovat přesnější měření rozvoje žáků a lépe formovat vyučování ve třídě tak, aby odpovídalo vzdělávacím potřebám.

Ukončené vzdělání. Žáci potřebují všestranné vzdělání k tomu, aby mohli jako občané přispívat k naší demokracii a prosperovat v globální ekonomice – od gramotnosti k matematice, přírodním vědám a technice, k historii, občanské nauce, cizím jazykům, humanitním vědám, finanční gramotnosti a dalším předmětům. Budeme podporovat státy, okresy, ředitele škol a učitele v poskytování úplnějšího vzdělávání prostřednictvím zlepšeného profesionálního rozvoje a ověřených modelů vyučování.

Vynikající učitelé a ředitelé v každé škole

Efektivní učitelé a ředitelé. Pozvedneme učitelské povolání tím, že se zaměříme na uznávání, povzbuzování a odměňování znamenitosti (*excellence*). Vyzýváme státy a okresy k tomu, aby vytvářely a zaváděly systémy pro evaluaci a podporu učitelů a ředitelů škol na základě rozvoje žáků a dalších faktorů. Tyto systémy budou formovat profesionální vývoj a pomáhat učitelům a ředitelům škol zlepšovat vědomosti žáků. Kromě toho bude nový program podporovat ambiciózní úsilí přijímat, umísťovat, odměňovat, udržet a povyšovat efektivní učitele a ředitele a podporovat učitelské povolání.

Naši nejlepší učitelé a ředitelé tam, kde jsou nejpotřebnější. Navrhujeme poskytnout finanční prostředky státům a okresům k tomu, aby mohly podporovat efektivní učitele a ředitele škol se zaměřením na zlepšení efektivnosti učitelů a ředitelů ve školách, kde je to nepotřebnější. Budeme od států a okresů vyžadovat, aby našly spravedlivý přístup k efektivním učitelům a ředitelům škol a tam, kde je to nutné, podnikly kroky ke zlepšení tohoto přístupu pro žáky ve velmi chudých školách navštěvovaných menšinami.

Posilování vzdělávání a naboru učitelů a ředitelů škol. Potřebujeme efektivnější cesty a praxi pro přípravu, umísťování a podporování začínajících učitelů a ředitelů ve školách, kde je nejvíce potřebují. Státy budou monitorovat účinnost tradičních a alternativních programů jejich přípravy a my budeme investovat do programů, jejichž absolventi mají ve třídách úspěch měřený rozvojem žáků a dalšími faktory.

Spravedlivost a příležitost pro všechny žáky

Nekompromisní a spravedlivá zodpovědnost za výsledky na všech úrovních. Všichni žáci budou začleněni do systému zodpovědnosti, který je založen na standardech připravenosti ke studiu v *college* a ke kariéře, odměňuje dosažený pokrok a úspěchy a vyžaduje nekompromisní zásahy ve školách s nejhorsími výsledky. Budeme osla-

vovat úspěšné státy, okresy a školy, které učinily nejméně pro to, aby zlepšily výsledky žáků a zmenšily rozdíly v prospěchu, i ty, které mají všechny žáky na dobré cestě k absolvování školy nebo směřují k tomu, aby jejich žáci absolvovali školu připraveni pro studium v *college* nebo pro kariéru do roku 2020. Všechny školy budou usilovat o to, aby svým dílem přispěly k dosažení tohoto ambiciózního cíle, a u většiny škol se budou vůdčí osobnosti na úrovni státu, okresu i školy těšit velké flexibility v rozhodování o tom, jak k němu dospět.

Ve školách s nejhoršími výsledky, které nedosáhnou během doby žádného pokroku, však budeme vyžadovat dramatické změny. Odpovědnost za zlepšení výsledků žáků již neleží výhradně na školách, a proto budeme také prosazovat odpovědnost států a okresů, které neposkytují svým školám, ředitelům a učitelům podporu, jakou potřebují pro to, aby byli úspěšní.

Splňování potřeb různých žáků. Školy musí podporovat všechny žáky a poskytovat jim vhodné vyučování a přístup k náročnému kurikulu spolu s dodatečnou pomocí a pozorností, je-li třeba. Od anglicky mluvících žáků, přes zdravotně postižené žáky až po americké Indiány, žáky bez domova, migranty, žáky z venkovských oblastí a zanedbávané či delikventní žáky navrhujeme pokračovat v podpoře a posilovat programy určené těmto žákům a zajišťovat, aby jim školy pomohly při dosahování stanovených standardů.

Větší spravedlivost. Budeme vyžadovat od školních obvodů a států, aby podnikly kroky k zajištění spravedlivosti, která by vedla k srovnatelnosti finančních prostředků mezi školami s vysokou a nízkou chudobou¹ tak, aby každý žák měl slušnou šanci uspět, a která by poskytla ředitelům a učitelům prostředky, jimiž by mohli žákův úspěch podporovat.

Zvednutí laťky a odměňování znamenitosti

Podporování Cesty k vrcholu (Race to the Top). Cesta k vrcholu poskytuje podněty k dosahování znamenitosti (*excellence*) povzbuzováním státních a místních vůdčích osobností k tomu, aby spolupracovali na ambiciózních reformách, činili obtížná rozhodnutí a vytvářeli komplexní plány, které změní politiku a praxi tak, aby byly pro žáky lepší. Budeme pokračovat s podněty Cesty k vrcholu zaměřenými na systematické reformy na úrovni státu a rozšiřovat tento program na školní obvody, které jsou ochotny provést smělou komplexní reformu.

Podporování efektivní volby veřejné školy. Budeme podporovat rozšiřování výkonných veřejných charterových škol (*charter schools*)² a jiných samosprávných veřejných škol a také budeme podporovat místní spole-

čenství, budou-li rozšiřovat možnosti výběru veřejné školy pro žáky v rámci školního obvodu a mimo něj.

Propagace kultury připravenosti a úspěšného studia v college. Přístup k náročnému kurikulu střední školy má na to, zda žák úspěšně absolvuje 4letou *college*, větší vliv než výsledky středoškolských testů, pořadí ve třídě nebo známky. Zvýšíme přístup do kurzů na úrovni *college*, kurzů s dvojitým kreditem (*dual credit*) a dalších zrychlených kurzů ve velmi potřebných školách a budeme podporovat strategie a modely přechodu do *college*, které pomohou žákům uspět.

Prosazování inovací a neustálého zlepšování

Podporování inovací a urychlování úspěšnosti. Fond Investování do inovací bude podporovat místní a neziskové vůdčí síly, jakmile budou vytvářet a rozšiřovat prokazatelně úspěšné programy a přicházet s inovativními řešeními další generace.

Podporování, uznávání a odměňování místních inovací. Náš návrh bude povzbuzovat a podporovat místní inovace vytvářením menšího počtu větších a flexibilnějších finančních toků v oblastech spojených s úspěšností žáků a bude státům a okresům poskytovat flexibilitu v zaměření na místní potřeby. Nové konkurenční finanční toky budou poskytovat větší flexibilitu, odměňovat výsledky a zaručovat rozumné využívání federálních fondů. Zároveň budou okresy schopny snadněji a s menšími byrokratickými omezeními směřovat fondy z různých kategorií.

Podporování úspěšnosti žáků. Potýkání se s přetrvávajícími rozdíly v prospěchu vyžaduje, aby veřejné agentury, obecní organizace a rodiny žáků sdílely odpovědnost za zlepšování výsledků žáků. Budeme dávat přednost programům, které obsahují komplexní přebudování školního dne, týdne nebo roku, které prosadí školy jako centra svých obcí nebo jako partnery obecních organizací. Navrhujeme investovat do nových modelů, které se budou starat o bezpečnost, podporu a zdraví žáků ve škole i mimo školu, a které budou podporovat strategie větší angažovanosti rodičů a členů obce ve vzdělávání jejich dětí.

¹ *Střední školy s vysokou nebo nízkou chudobou (high- and low-poverty high schools) jsou definovány podle podílu žáků, kteří mají nárok na levnější nebo bezplatný oběd. Školy s nízkou chudobou mají malý nebo nulový podíl těchto žáků.*

<http://www.annenberginstitute.org/stat/archives/3>

² Viz též *Otevřený trh vzdělávání. Zpravodaj, 2002, č. 6, s. 4-6.*

Pramen: A Blueprint for Reform. The Reauthorization of the Elementary and Secondary Education Act. Washington, D.C. : U.S. Department of Education, Office of Planning, Evaluation and Policy Development, 2010. 41 s.

<http://www2.ed.gov/policy/elsec/leg/blueprint/blueprint.pdf>

Na plán reformy školství reagoval krátce po jeho zveřejnění časopis TIME. Renomovaní autoři¹ článku nazvaného *Dosáhnout cíle (Making the Grade)* považují plán za dobrý začátek, vidí však i některé možnosti zlepšení.

Autoři na úvod konstatují, že to, co Obamův plán navrhuje pro celé Spojené státy, již uspokojivě funguje v New Yorku pro tamních 1,1 milionu školáků. Schvalují též posun od prostého udílení diplomu na konci střední školy k zaměření na to, jak jsou žáci vybaveni pro další život, a od současného posuzování konečného výkonu na posuzování pokroku, jakého žák dosáhl během studia. V New Yorku se tento způsob osvědčil i u černošských a hispánských žáků, kteří dříve velmi často školu nedokončili. Autoři vítají též odměny učitelům založené na pokroku žáků. Tady však vidí překážku v tom, že učitelé mají definitivu a jsou odměňováni podle počtu odsloužených let, nikoliv podle úspěšnosti. V případě, že ve školství nebude dostatek finančních prostředků, budou nejdříve propouštěni mladí energičtí učitelé, kteří by mohli přinést do škol žádoucí změny. Učitelské odborové svazy jsou v USA velmi vlivné, takže bude těžké dosáhnout změny v pravidlech zaměstnávání učitelů.

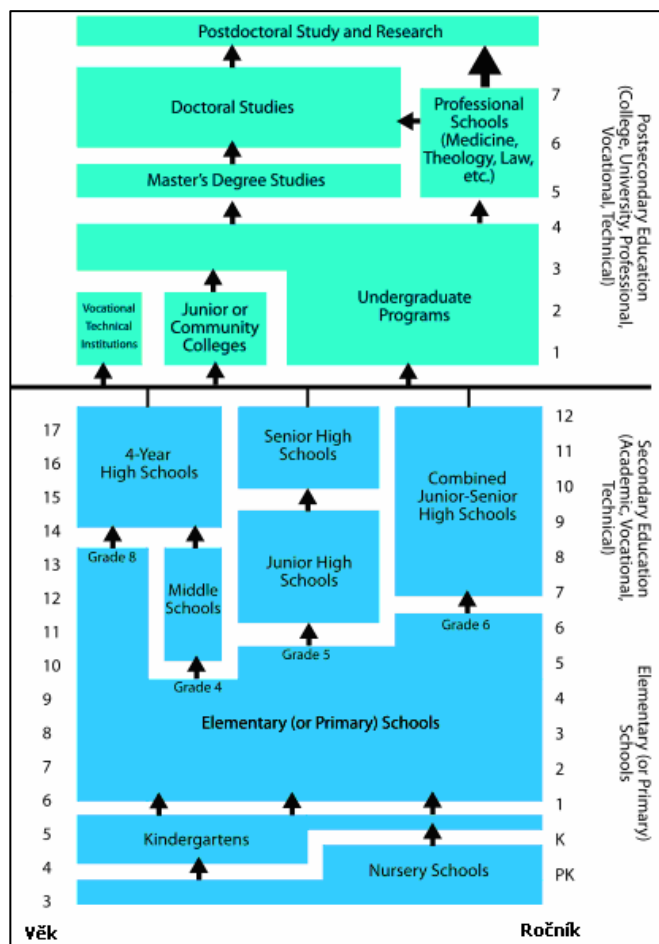
Plán by měl být též konkrétnější v tom, co se stane s neustále selhávajícími školami. Zatímco federální soutěž *Race to Top*, která začala v roce 2009 a na niž byly vynaloženy čtyři miliardy dolarů, poskytuje státům možnost zavřít školy, ve kterých žádné strategie ke zlepšení nepomohly, není Obamův návrh tak jednoznačný. To státům dovolí vyhnout se těmto politicky nepopulárním řešením.

Američané nesmí propást tuto šanci na uskutečnění trvalé změny. Některé státy se už pustily do realizace prezidentových myšlenek. Pokud nový plán pohne k činnosti i další státy, mohlo by se podařit dostat veřejné školství na úroveň 21. století.

¹ *Bloomberg je starosta New Yorku, Klein je kancléř newyorských škol.*

Pramen: Bloomberg, Michael and Klein, Joel. Making the Grade. President Obama's plan for U.S. education reform is a good start. Here's how to make it even better. TIME, Vol. 175, 2010, No. 12, March 29, p. 40.

Vzdělávací systém USA

Vzdělávací systém Spojených států je sice decentralizovaný, zároveň je však usměrňován federálním ministerstvem školství. Povinná školní docházka začíná v šesti až sedmi letech podle směrnic daného státu.

Mateřská škola (*Kindergarten*), základní (*Elementary*) nebo primární (*Primary*) škola a střední (*high*) škola jsou někdy označovány zkratkou K-12 (*Kindergarten through twelfth grade*).

College je zpravidla čtyřletá škola na postsekundárním stupni buď samostatná, nebo přičleněná k univerzitě. Absolventi *college* dostávají titul bakalář svobodných umění (*Bachelor of Arts – BA*), nebo bakalář přírodních věd (*Bachelor of science – BS*).

Žáci jednotlivých ročníků *high schools* nebo *colleges* jsou někdy označováni zvláštními názvy: *Freshman*, *Sophomore*, *Junior* a *Senior* – viz též editorial.

Pramen: Wikipedie.

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Education_in_the_United_States.svg

Anna Konopásková

Další vzdělávání a plánování kariéry

Profesní svět musí reagovat na rychlé a neustálé změny trhů, aby se vyrovnal s účinky globalizace. Tento vývoj probíhá současně s rostoucím nedostatkem odborných sil. Poptávka podniků po kvalifikovaných silách je vysoká. To vyvolává potřebu odborně specifického dalšího vzdělávání. Pro profesní vzdělávání to znamená individualizaci plánování kariéry. Zaměstnanci mají různé možnosti, jak ovlivnit svou profesní kariéru. Mohou počítat s pozitivním účinkem dalšího vzdělávání na výši platu. Důvodem pro účast v dalším vzdělávání však může být i starost o udržení pracovního místa.

Šetření provedené v rámci výzkumného projektu Započítávání profesně získaných kompetencí k vysokoškolským studijním programům (*Anrechnung beruflich erworbener Kompetenzen auf Hochschulstudiengänge* – ANKOM) v oboru hospodářství na Odborné vysoké škole Bielefeld zjišťovalo motivace a profesní základy účastníků dalšího vzdělávání v profilech *technický podnikový ekonom, zkušený průmyslový odborný ekonom, zkušený bilanční účetní a kontrolor*.

Charakteristika dalšího vzdělávání

Další vzdělávání v projektu ANKOM *hospodářství* se opírá o zákon o odborném vzdělávání, zvláště § 53, odstavce 1 a 2. Další vzdělávání nabízejí komory a soukromí poskytovatelé. Zkoušky mají veřejnoprávní charakter, připravují se centrálně a skládají se na příslušných místech jednotně a celostátně ve stejný den.

Analyzované další vzdělávání probíhá na různých hierarchických úrovních uvnitř struktury dalšího vzdělávání průmyslové a obchodní komory. Další vzdělávání odborných ekonomů a odborných obchodníků je na 2. úrovni. Kvalifikuje absolventy pro vedoucí pozice ve středním managementu. K odborným ekonomům, profesně zkušeným specialistům v odvětví s rozšířenými a prohloubenými znalostmi podnikového hospodářství, patří hlavně *zkušený průmyslový odborný ekonom*. Vzdělává se dále jako „*generalista*“ pro mnohostranné požadavky kladené na obchodní vedoucí síly zvláště v malých a středních průmyslových podnicích.

Odborní obchodníci jsou kvalifikované odborné síly v určité podnikové funkční oblasti. V této oblasti mohou pracovat jako vedoucí. K této skupině patří *zkušený bilanční účetní* jako funkční specialista pro podnikové finance a účetnictví a *kontrolor* jako odborník pro rozvoj a používání systémů controllingu pro plánování, řízení a kontrolu podnikových výkonnostních procesů.

Na 3. (nejvyšší) úrovni kvalifikuje další vzdělávání pro přebírání vedoucích funkcí. K tomu náleží další vzdělávání *technického podnikového ekonomů*. Mistrům, technikům, ekonomům a inženýrům se otevírá možnost další odborné kvalifikace na vyšší úrovni. Další vzdělávání je připraví pro evidování, prezentování,

posuzování a řešení komplexních problémů na technickém a obchodním rozhraní v podniku.

Empirické šetření

Návrh šetření

Šetření se provádělo na podzim 2007 pomocí standardizovaných dotazníků v Průmyslové a obchodní komoře v Bielefeldu, Münsteru a Detmoldu u 191 účastníků výše uvedených profilů dalšího vzdělávání. Účastníci vyplňovali dotazníky v přítomnosti pracovníků angažovaných v projektu nebo docentů z komor. Tím bylo dosaženo 100% návratnosti. Účastníci byli tázáni na osobní údaje a osobní vývoj, spokojenost s různými aspekty profesní činnosti a důvodů volby daného dalšího vzdělávání.

Všeobecná přístupová data

Zkoumané další vzdělávání vykazuje rozdíly jak z hlediska profilů, tak cílových skupin. Další vzdělávání *technického podnikového ekonomů* je zaměřeno hlavně na mistry, techniky, inženýry a ostatní kvalifikované praktiky s dlouholetou činností v technickém oboru. Těžiště spočívá v obsahu týkajícím se podnikového hospodářství, takže absolventi mohou přebírat úkoly na rozhraní mezi technickými a obchodními funkčními oblastmi. Protiklad k tomu tvoří další vzdělávání *průmyslového odborného ekonomů*. Účastníci tohoto vzdělávání obvykle také mají určité profesní zkušenosti, ty však získali výhradně v oblasti obchodu. Cílem účastníků tohoto vzdělávání je, aby v budoucnu evidovali kvalifikované věcné úkoly v obchodních odděleních, rozeznávali a posuzovali celkové podnikové souvislosti. Další vzdělávání *bilančního účetního a kontrolora* rekrutuje účastníky rovněž v obchodním sektoru. Dlouholeté profesní zázemí u nich není nutným předpokladem pro zahájení vzdělávání. Tím je výhradně práce v oblasti činností *bilančního účetního/kontrolora* v daném oboru.

Namátková zkouška šetření se ukázala téměř analogická s popisem cílových skupin průmyslové a obchodní komory. Zatímco *techničtí podnikoví ekonomové* většinou již překročili věk 35 let a vykazovali střední zralost, u *kontrolorů* šlo ze 48 % o osoby mezi 20 a 29

lety s oprávněním k vstupu na vysokou školu. V souladu s očekáváním byl i relativně nízký průměrný věk *průmyslových odborných ekonomů*, kteří ze 75 % ještě nedosáhli 30 let, i větší zralost u budoucích *bilančních účetních*, kteří z 57,5 % tento věk již překročili a měli patřičnou profesní zkušenost (každý třetí *bilanční účetní* pracoval ve svém oboru déle než 16 let, u *průmyslových odborných ekonomů* nikdo). Individuální zázemí podle očekávání ukazuje na to, že *techničtí podnikoví ekonomové* pro svou profesní kariéru již využili nejvíce nabídek dalšího vzdělávání. U tří dalších skupin účastníků se ukazuje kvóta 71-82 % u těch účastníků, pro které bylo aktuální další vzdělávání zároveň první.

Spokojenost s vybranými aspekty profesní činnosti

Rozhodující otázka týkající se analýzy ovlivňování všeobecné připravenosti účastníků absolvovat další vzdělávání byla zaměřena na spokojenost se situací na pracovišti. Na základě 7 aspektů se třemi možnostmi odpovědi (spokojený, neutrální a nespokojený) byli účastníci dotazováni na osobní cíle, jež s dalším vzděláváním spojují. Ukázalo se, že možnosti kariérního postupu (75,4 %) a platová situace (74,1 %) nejsou vnímány jako uspokojivé. Ostatní aspekty situace na pracovišti, např. pracovní podmínky, denní úkoly a možnost uplatňovat vlastní nápady a používat profesní znalosti, byly hodnoceny poměrně pozitivně. Žádné podstatné rozdíly v hodnocení oboru vzdělávání se neobjevily.

Důvody pro volbu dalšího vzdělávání

Účastníci byli dotazováni na 11 vybraných aspektů se třemi možnostmi odpovědi (důležité, neutrální, nedůležité) z jejich individuální motivační situace. Výsledek ankety ukazuje, že větší vliv na rozhodování než tlak zvenku mají osobní zájmy účastníků. 13,8 % dotazovaných odpovědělo, že pro zahájení vzdělávání byla rozhodující vůle nadřízeného. 90 % účastníků udalo jako důvod zlepšení profesních šancí a osobní vzdělávání. V průřezovém porovnání záleželo *technickým podnikovým ekonomům* více na tom, aby převzali vedoucí pozici (59 % z nich odpovědělo *důležité*). *Průmysloví odborní ekonomové* mají jen z 34,6 % velký zájem na kvalifikaci pro určitou oblast úkolů. Vyšší hodnota by odporovala charakteru široce pojatého zaměření dalšího vzdělávání. Tím se liší od ostatních skupin, které této kategorii přisuzují dohromady v průměru 64,5 %.

Která kritéria by měla význam při zahájení studia

Při zjišťování připravenosti k zahájení studia měli účastníci označit, jaký význam připisují devíti aspektům opět na škále: důležité, neutrální, nedůležité.

Také zde měl zvláštní význam další osobní rozvoj (82 %), osobní zájem (74,2 %) a šance na postup v profesi (70,9 %). Nevýznamná byla možnost zahájení

akademické dráhy (důležité jen pro 18,3 %) a dosažení statutu studenta (důležité jen pro 13,6 %).

V průřezovém porovnání se ukazuje poměrně velký zájem na zkrácení studia započítáváním předchozích výsledků u *technických podnikových ekonomů*. Odůvodnit to lze relativně pokročilým věkem účastníků vzdělávání. Z jejich pohledu by studium mělo být co nejkratší. Profil *technického podnikového ekonomy* se nachází na nejvyšší úrovni pyramidy vzdělávání průmyslové a obchodní komory. Účastníci podle subjektivně vnímaných vysokých nároků dalšího vzdělávání zde očekávají podobnost popř. ekvivalentnost s vysokoškolským studiem. Navíc si přinášejí započitatelné kvalifikace a kompetence z předchozího dalšího vzdělávání. U budoucích *průmyslových odborných ekonomů* tyto aspekty nehrají žádnou významnou roli.

Dosavadní důvody proti zahájení studia

Účastníkům ve studiu brání zajištění aktuálního soukromého a profesního statusu quo: profesní jistota (41 %); finanční aspekty (40,7 %), pak časové důvody (30,7 %) a relativně méně nezájem o studium (18,9 %) nebo chybějící oprávnění k přístupu na vysokou školu (22,4 %). Pouze bilanční účetní udávali častěji chybějící zájem (35,6 %).

Šetření ukázalo, že účastníci mají velký zájem o další vzdělávání.

Možnost zahájení studia přímo vyloučilo 70 % *kontrolořů*, ale jen 41 % *technických podnikových ekonomů*. Takže připravenost rozšiřovat si kvalifikace a kompetence též na vysokoškolské úrovni existuje. Skutečnému zahájení studia však stojí v cestě pochybnosti o jistotě. Má-li se v budoucnu zvýšit počet možností dalšího vysokoškolského vzdělávání, je třeba jednat, rozšířit nabídky provázející profesi a možnost započítávání již získaných kompetencí a kvalifikací ke studiu.

Odstraněním nadbytečností lze zkrátit dobu studia popř. studijní zatížení. K tomu probíhá prezentace projektu *ANKOM hospodářství*, jednoho z jedenácti regionálních rozvojových projektů iniciativy *Započítávání profesně získaných kompetencí k vysokoškolským studijním oborům*, kterou podporuje Spolkové ministerstvo školství a výzkumu a Evropský sociální fond.

Projekt ANKOM hospodářství

Důležitým úkolem vzdělávací politiky spolkové vlády je otevření dostupnějších vzdělávacích cest a lepší provázání mezi různými způsoby vzdělávání a učebními místy. K tomu patří urovnání přechodů mezi vzdělávacími institucemi a zohledňování již existujících kompetencí. V pilotních projektech podporovaných Spolkovým ministerstvem školství a výzkumu a Evropským sociálním fondem se mají vytvářet a zkoušet

postupy pro započítávání kompetencí získaných v odborném dalším vzdělávání k vysokoškolským studijním oborům, kterými se má doložit ekvivalentnost k učebním výsledkům v odborně relevantních bakalářských a magisterských studijních oborech. Vlastníkům určitých kvalifikací z odborného dalšího vzdělávání se mají při zahájení určitých studijních oborů započítat kompetence získané v dalším vzdělávání, budou-li odpovídat kvalitativním a kvalifikačním požadavkům vysoké školy.

Projekt *ANKOM hospodářství* v oboru hospodářství na Odborné vysoké škole Bielefeld se zaměřil na započítávání obchodního dalšího vzdělávání s absolutorii *technický podnikový ekonom, zkoušený průmyslový odborný ekonom, zkoušený bilanční účetní a kontrolor* k bakalářskému studijnímu oboru „nauka o podnikovém hospodářství“ v daném oboru. Zjišťování kvalifikací z dalšího vzdělávání probíhalo různými způsoby. Prováděly se ankety u docentů, kteří byli do studia a dalšího vzdělávání zapojeni, a rovněž ankety u účastníků a absolventů dalšího vzdělávání. Analyzovalo se kurikulum studijního oboru, rámcové učební plány dalšího vzdělávání a zkušební řády. Ukázalo se, že v dalším vzdělávání s absolutorii *technický podnikový ekonom, kontrolor a zkoušený bilanční účetní* je možné započítávání ve větším rozsahu a že další vzdělávání v určitých částech dosahuje vysokoškolské úrovně. Absolventům tohoto dalšího vzdělávání bude při zahájení studijního

oboru plně započítáno až šest (dílčích) modulů. Tím se doba studia zkrátí téměř o semestr (v době studijních poplatků je to také finanční podnět k zahájení studia) a absolventi budou dříve opět k dispozici na trhu práce (při pohledu na demografický vývoj je to zisk i pro národního hospodářství).

Budoucí započítávání bude mít jednotný postup. Každému úspěšnému absolventu dalšího vzdělávání budou započítány tytéž moduly studijního oboru bez doplňkové zkoušky. Vysoká škola bude důvěřovat závěrečnému vysvědčení a kontrole učebních výsledků v zařízení dalšího vzdělávání a dokonce je bude přebírat jako součást svého certifikátu (v dodatku k diplomu). Výsledky výzkumného projektu budou pevně zakotveny ve zkušebním řádu studijního oboru vysoké školy a prohlášeny za závazné. Řízení začne na žádost studujícího, kterou si může podat buď přímo po svém zapsání na studijním oddělení, nebo v libovolnou dobu před odpovídající písemnou klausurní prací.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen:

Müller, Christof. *Berufliche Fort- und Weiterbildung als Basis für eine individuelle Karriereplanung. Wirtschaft und Berufserziehung, 2008, Nr. 6, S.19-23.*

Profesní rodiny jako příspěvek k posílení profesního principu

Inovační kruh odborné vzdělávání (IKBB) spolkové vlády předložil návrhy pro reformu v podobě 10 směrnic k modernizaci a zlepšení struktury profesní přípravy. Článek se ve vztahu ke 4. směrnici zabývá otázkou, jak mohou profesní rodiny se společnými jádrovými kompetencemi přispět k posílení profesního principu. Jsou představeny první nápady pro systematické přiřazování profesí, z nichž se dají odvozovat nové impulsy pro práci s učebními řády a pro vzdělávací praxi.

Diferenciace profesí a nová nepřehlednost

Diskuse o profesních rodinách, příbuzenství a společných znacích profesí není nová, vedla se již v souvislosti se základním odborným vzděláváním. Nyní získává opět na významu mj. na pozadí demografických změn a problematiky uvádění takzvaných *roztržštěných* profesí do škol. Zároveň ministerstvo školství usiluje o zredukování učebních oborů a jejich zahrnutí do 50 až maximálně 100 profesních skupin. Ministerstvo hospodářství požaduje, aby se počet učebních oborů dále zredukoval a příbuzné speciální profese (*Spezialberufe*)

se shrnuly do základních profesí (*Basisberufe*). Sociální strany zároveň diskutují o různých konceptech týkajících se struktur řadicích prostředků a jádrových profesí (*Kernberufe*). Cílem těchto iniciativ je pokus utvářet profesní přípravu tak, aby odpovídala procesům hospodářských a společenských změn, ke kterým patří také zvýšený význam procesů ve službách. Dosud se na tlak způsobený změnami reagovalo dvojím způsobem:

- nové zařazování profesí se urychlilo,
- učební řády se tvořily flexibilněji a zaměřovaly se na proces.

Urychlení práce na nových řádech

Cykly, v nichž se přepracovávají stávající profese a vytvářejí se nové, se zrychlily – aniž by se zvýšil celkový počet učebních oborů. 19 nových obchodních učebních oborů (*kaufmännische Ausbildungsberufe*)¹, které vznikly od roku 1996, a četná přizpůsobení stávajících oborů vedly k tomu, že se dnes může zhruba 57 % mladých lidí vyučit v profesích ve službách, což odráží posuny mezi hospodářskými sektory. Zároveň existuje nebezpečí, že učební obory vznikají jako reakce na krátkodobé požadavky v hospodářství, a přitom trvalá zaměstnatelnost absolventů zůstává nejistá.

Flexibilizace a orientace na proces

Obsahové přizpůsobení rozšířeným možnostem jednání odborných sil je zřejmé v silnější orientaci na proces v učebních řádech i ve školních učebních plánech, v didaktice učebního pole a v upuštění od vyučování orientovaného na předmět. Šance absolventů najít zaměstnání se tím mají zvýšit. Došlo k diferenciaci nových učebních oborů a k velkému množství nových strukturálních variant pro flexibilní diferenciaci uvnitř učebního oboru. Tím se zároveň vytvořil prostor pro přizpůsobování profesí změněným technologickým, pracovním organizačním a společenským požadavkům.

Tento vývoj vedl k částečně zvýšeným požadavkům na učně i k nové nepřehlednosti v učebních oborech. Sahá od úzce specializovaných a spíše málo obsazených profesí až po komplexní, flexibilní struktury učebních řádů pro silně obsazené učební obory. Z toho vyplývají větší požadavky na sjednocení a redukci. Pouhé paralelní vzdělávání v různých obchodních profesích tak staví podniky a profesní školy před velké organizační problémy. Konference ministrů kultury, která zatím musí organizovat pro více než 200 málo obsazených profesí vyučování v profesních školách v odborných třídách přesahujících jednotlivé spolkové země, varuje před dalším *tříštěním* duální profesní přípravy a zasazuje se pro širší kvalifikace, které by měly být i v zájmu podniků. BMW Group se vyslovuje pro soustředění podnikové profesní přípravy na malý počet profilů povolání, které by byly otevřené.

Profesní rodiny jako princip řádů

V návrzích spolkové vlády a sociálních partnerů se synonymně používají různé termíny, jako profesní skupiny (*Berufsgruppen*), profesní rodiny (*Berufsfamilien*) a jádrové profese (*Kernberufe*), aniž by byly definovány.

Shrnutí profesí se společnými jádrovými kompetencemi je výhodné pro rozvoj a realizaci učebních řádů:

- Křížení společných jádrových kompetencí umožňuje jejich zavedení ve školách ve společných učebních polích (*Lernfelder*)².

- Podnikům umožňuje lépe koordinovat různé učební obory.
- Modernizaci částí vzdělávání lze provést stejným způsobem pro více profesí.
- Návrhy profesí a nové profese se dají lépe zařazovat a přiřazovat a jsou transparentnější.
- Vzdělané odborné síly mohou s tímto společným základem snadněji přejít do oblastí příbuzných činností. Těž se usnadní přechod do jiné profese ve stejné profesní rodině během profesní přípravy.

Profesní rodina

Sledujeme-li různé úrovně, na nichž lze rozlišovat kompetence jednání v pracovním procesu, můžeme na první úrovni hovořit o kompetencích (dovednosti, znalosti a schopnosti), které umožňují jednání. Svazky těchto kompetencí lze shrnout do profesí, které umožňují způsobnost k velkému počtu činností v různých situacích. Tím, že příbuzné profese vykazují částečnou shodu v požadavcích na kompetence, se dají pro skupinu profesí odvodit jádrové kompetence, jež jsou pro tuto skupinu typické. Tato společná základna jádrových kompetencí vzájemně spojujících jednotlivé profily profesí určuje charakter této skupiny profesí a stanovuje ji proto jako profesní rodinu.

Strukturální model spočívá na komplexních činnostech a vztahujících se kompetencích. Překrývající se oblast mezi profesemi jedné profesní rodiny vyplývá ze společných a srovnatelných činností a příslušných kompetencí v základních kvalifikačních oblastech. Například obchodní profese v mediální branži se překrývají v kompetencích vztahujících se k odbytu nebo k produkci. Podobně v profesích finančních služeb je to mj. poradenství a prodej, orientace na zákazníky, marketing, obyt, provádění plateb, produkty pojišťovnictví a finančních služeb, formy mobilních a imobilních zařízení atd. Profesionálně specifické kompetence a jádrové kompetence profesních rodin jsou poskytovány integračně po celou dobu vzdělávání, přičemž profesionálně specifický podíl přibývá s roky vzdělávání.

Pojetí konstrukce pro profesní rodiny

Možnosti zjišťování *příbuznosti* a *rozdílů* mezi profesemi jsou rozličné a liší se podle používání a základních profesních pojmů. Ve Spolkovém ústavu odborného vzdělávání (BIBB) probíhají diskuse o prognózách potřeb kvalifikací, o nové klasifikaci profesí a nových úpravách učebních oborů. Rozlišuje se přístup vztahující se k trhu práce, pro který jsou nejdůležitější pracovní činnosti, od přístupu vztahujícího se k profesní přípravě, kde jsou základními vztahnými body profily kvalifikací, konstrukce radících prostředků a kurikula.

Za vztažný bod lze považovat i činnosti a pracoviště, pracovní prostředky a materiály, technologie a pracovní procesy, profesní a oborové tradice, úrovně požadavků a přechody vztahující se k systému vzdělávání, které navazují na odborné znalosti.

V BIBB probíhá výzkumný projekt „Společné znaky a rozdíly v profesní přípravě a dalším vzdělávání v oborech obchodu v podnikovém hospodářství“, kde se zpracovávají jádrové kompetence. Výsledky mají sloužit jako vědecký základ pro systematizaci obchodních učebních oborů a dalšího vzdělávání v obchodě. Projekt se přímo nezaměřuje na koncept profesních rodin, metodický postup ve výzkumném projektu však poskytuje odkazy pro možná pojetí konstrukce.

Pro konstrukci profesních rodin jsou podle toho myslitelná nová hlediska vztahující se více k úrovni činností a pracovních procesů, než k příslušnosti k historickým tradicím, oborům a skupinám produktů.

Postup identifikace profesních rodin

Pomocí systematické textové analýzy stávajících učebních řádů profesní přípravy a dalšího vzdělávání lze vypracovat jádrové kompetence pro profesní rodiny, které se mohou ověřit diskusí s odborníky. To již proběhlo v případě obchodních mediálních profesí.

Mají-li se zahrnout historicky podmíněné charakteristiky vzorů profesního myšlení a jednání, lze zohlednit geneze dělby práce, technologie a profesí. K tomu se mohou přidat skutečné úkoly a činnosti kvalifikovaných odborných sil. Pak je možné očekávat validní výsledky ohledně vzdělání profesních rodin.

Motivace a vyhlídky

Profesní koncept podnikových náborových strategií, individuálního vytváření identity a úspěšného utváření výdělečně činné biografie je v Německu stále vysoce funkční. Ztráta jeho významu se empiricky nepotvrdila. Z pohledu politiky řádů skýtá koncept profesním rodinám možnost pohlížet na profese z nadřazené pozice. S konceptem jádrových kompetencí a přiřazováním srovnatelných profesí by se oběma učebními místy (podnik a škola) daly již vydáním učebních řádů konkrétní návody na zvládnání obsahových a organizačních vzdělávacích úkolů. Tento koncept by zohledňoval u profese sílu politiky pracovního trhu, vzdělávací politiky a sociální politiky oproti kvalifikacím, na které se nevztahují závěrečné zkoušky, a zároveň by udržoval prostor pro flexibilitu profesí.

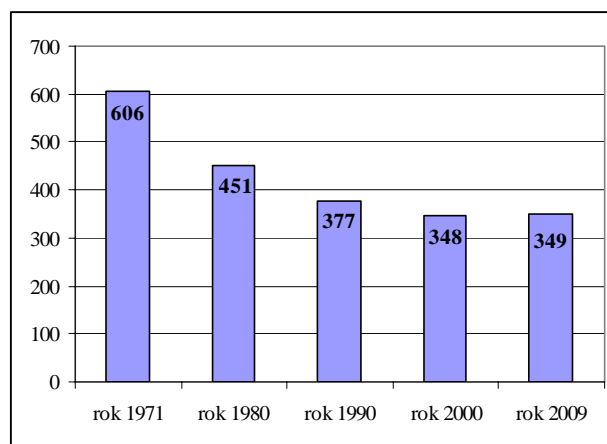
Konstrukce profesních rodin závisí na politické vůli a na vyjednávání zájmů. To znamená zřídit rozšířené týmy expertů z podnikové praxe, odborných svazů a odborů, Spolku a země, Spolkové agentury práce (BA

atd., které budou hledat konsensuální řešení ve vzdělávací politice. Poskytnou platformu pro otevřený, odborný dialog přesahující hospodářská odvětví. První zkušenosti sbírá *expertního tým pojišťovnictví* při BIBB. Ten by se mohl rozšířit o zástupce odvětví bankovníctví a investičních fondů i nemovitostí a vytvořit *expertní tým finanční služby*. BIBB má roli *čestného makléře*, který expertní tým moderuje, poskytuje mu poradenství a podporuje jej prostřednictvím vědeckých výzkumů aktuálních a trvalých témat profesní kvalifikace. Profesní rodiny skrývají velký potenciál, také však kladou zvýšené požadavky na struktury konstrukčních modelů profesí a na zapojené aktéry, kteří musejí brát v úvahu rozšířené prostředí, aniž by zároveň ztratili ze zřetele vzdělávací praxi a požadavky na učně a vyučující personál, které vzdělávací praxe v sobě obsahuje. Profesní rodiny mohou přispět k posílení profesní přípravy, pokud se podaří:

- zabývat se v souladu se systematickým výzkumem profesí vztahujícím se k řádům společnými znaky a rozdíly profesí pomocí empirických analýz;
- vést otevřený dialog o společné realizaci strukturálních úvah s rozhodujícími aktéry profesní přípravy.

To by mohlo učinit utváření procesů profesní přípravy méně závislé na krátkodobých změnách jednotlivých profesí a jejich polí působnosti.

Vývoj počtu učebních oborů v letech 1971-2009

Pramen: <http://www.bibb.de/de/wlk26560.htm>

Přeložila Jana Šatopletová

¹ Viz též *Co si počít s německými Kaufmännische Berufe?* *Zpravodaj*, 1998, č. 10, s. 15.

² Viz též *Lernfeld* s otázkami. *Zpravodaj*, 2002, č. 11, s. 10

Pramen: Brötz, Rainer, Schapfel-Kaiser, Franz und Schwarz, Henrik. *Berufsfamilien als Beitrag zur Stärkung des Berufsprinzips. Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis*, 2008, Nr. 4, S. 23-26.

Co nového v časopisech

<p>research*eu</p> <p>NOIROU, Isabelle. The birds are speaking to Europe. [<i>Ptáci mluví k Evropě.</i>] research*eu, the magazine of the european research area, 2010, No. 62, p. 38-39.</p> <p>Nové bioindikátory založené na běžné ptačí populaci v Evropě mohou být použity k hodnocení biologických důsledků lidské činnosti – používání fosilních paliv a změn ve využívání půdy. Klimatické změny mohou poškodit téměř tři čtvrtiny druhů evropských ptáků, zatímco několik jižních druhů, např. včelojed (<i>Merops apiaster</i>) nebo dudek (<i>Upupa epops</i>) se naopak mohou rozšířit na sever.</p> <p>research*eu - online http://ec.europa.eu/research/research-eu/62/article_6238_en.html</p>	<p>Formation Emploi</p> <p>BORRAS, Isabelle et ROMANI, Claudine. Orientation et politiques publiques : évolutions nationales enjeux internationaux. [<i>Kariérní poradenství a veřejná politika. Národní vývoj a mezinárodní problémy.</i>] Formation Emploi, 2010, No. 109, p. 9-22, lit. 39.</p> <p>Institucionální vývoj kariérního poradenství ve Francii od začátku 60. let. Historický pohled na vývoj poradenských služeb klade důraz na jejich souvislost se vzdělávací politikou a s transformací trhu práce. Čtyři historické fáze se odlišují různým pojetím role poradenství. Nedávný vývoj ve Francii reaguje na strategii EU a OECD týkající se celoživotního poradenství. Regionální iniciativy ve Francii a různé způsoby reformování služeb kariérního poradenství v zahraničí.</p>
<p>LANDRIER, Séverine et NAKHILI, Nadia. Comment l'orientation contribue aux inégalités de parcours scolaires en France. [<i>Jak kariérní poradenství přispívá k nerovnosti školních drah ve Francii.</i>] Formation Emploi, 2010, No. 109, p. 23-36, lit. 56.</p> <p>V současném kontextu <i>postmasovosti</i> vzdělávání zůstávají sociální nerovnosti školních drah a potom profesního začleňování očividné. Profesní začleňování absolventů s diplomy se řídí svým mechanismem, avšak vytváření sociálních nerovností v průběhu školní dráhy funguje také specificky. Školní kariérní poradenství tvoří nezanebatelný aspekt v průběhu středoškolského vzdělávání a při vstupu na vysokou školu, kde špatné poradenství je často spojeno s neúspěchem nebo předčasným odchodem. V kontextu reformy kariérního poradenství se zkoumají školní nerovnosti spojené s poradenstvím a jsou pozorovány rozdíly ve výběru studia s cílem zjistit rozsah a mechanismus problému.</p>	<p>BOUDESSEUL, Gérard. La segmentation par l'orientation? : comment l'orientation préfigure les inégalités d'emploi. [<i>Segmentace kariérním poradenstvím? Jak poradenství předjímá nerovnosti v zaměstnání.</i>] Formation Emploi, 2010, No. 109, p. 53-70, 2 obr., 1 tab., lit. 24.</p> <p>Tematika celoživotního poradenství podněcuje k hledání transverzálních přístupů v počátečním odborném vzdělávání, v profesním začleňování, na počátku produktivního života a na trhu práce. Existuje nějaký vzájemný vztah mezi nerovnostmi v těchto třech oblastech? Lze nerovnosti pozorované na trhu práce předjímat či předpovídat v době školního poradenství? Analýza drah 2600 mladých lidí v počátečním odborném vzdělávání ukázala, že je lze rozdělit na tři skupiny: <i>insiders</i> – 36 % (jsou spíše protežovaní), <i>malgré nous</i> – 19 % (studující proti své vůli, ale držící se ve škole), <i>outsiders</i> – 45 % (s velmi nejistou budoucností).</p>
<p>ZAFFRAN, Joël. Entrer en Segpa et en sortir ou la question des inégalités transposées. [<i>Vstoupit do Segpa a opustit ji neboli otázka přenášených nerovností.</i>] Formation Emploi, 2010, No. 109, p. 85-97, 6 tab., lit. 22.</p> <p>Článek sleduje žáky, kteří jsou v šesté třídě přeměrováni do sekcí přizpůsobeného všeobecného a profesního vzdělávání (<i>sections d'enseignements généraux et professionnels adaptés</i> – Segpa), od vstupu do Segpa až po opuštění školy. Ukazuje se, že žáci dostali doporučení vstoupit do Segpa nejen pro své objektivní potíže se školním prospěchem, ale také pro své sociální charakteristiky. Článek zpochybňuje způsob, jakým Segpa funguje. Jen někteří žáci z těch, kteří mají potíže ve škole, jsou posíláni do Segpa místo do běžné <i>collège</i>. Někteří z nich pak v Segpa získají vzdělání V. úrovně (CAP), zatímco jiní odcházejí bez diplomu.</p>	<p>ARRIGHI, Jean-Jacques et GASQUET, Céline. Orientation et affectation : la sélection dans l'enseignement professionnel du second degré. [<i>Kariérní poradenství a přidělování : výběr v profesním vzdělávání druhého stupně.</i>] Formation Emploi, 2010, No. 109, p. 99-112, 3 tab., 1 graf, lit. 15.</p> <p>Charakteristika a vzdělání mladých lidí, kteří vstupují na trh práce po ukončení středního odborného vzdělávání, ukazují, že jejich dráhy mají velmi malou naději na úspěch. Šetření <i>Generace 2004</i> (Céreq) potvrzuje, že jejich vyhlídky na nalezení zaměstnání jsou velmi špatné. Často jsou ignorovány zafixované postoje, například genderová segregace při výběru odborného vzdělávání. Přetrvává mlčky přijímaná hierarchie vzdělávacího systému: všeobecné, odborné a potom profesní vzdělávání.</p>

Nové knihy v knihovně

KUCZERA, Malgorzata.

Učení pro praxi : přezkumy odborného vzdělávání a přípravy prováděné OECD : Česká republika. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2010. 71 s. Název originálu: *Learning for jobs – OECD Reviews of Vocational Education and Training: Czech Republic.* Sg. 26984

Příprava na pracovišti v rámci počáteční odborné přípravy může být významnější v těch systémech, kde jsou mzdy slačeny a kde přísná ochrana trhu práce zvyhodňuje ty, kteří jsou již zaměstnáni.

LANGER, Tomáš (ed.)

Šance vzdělávacích institucí v období ekonomické recese : sborník z konference konané dne 25. listopadu 2009 v Praze. 1. vyd. Praha : Asociace institucí vzdělávání dospělých, 2010. 99 s. ISBN 978-80-904531-0-4 Sg. 26983

... překvapivým faktem je to, že ani za tak složitých podmínek, které dnes na Jablonecku v zaměstnanosti panují, nejeví lidé bez práce o vzdělávání zájem a významně se ani nesnaží shánět zcela odlišné zaměstnání. Vesměs totiž panuje ve veřejnosti dojem, že situace je pouze dočasná a že, až hospodářská recese skončí, lidé opět najdou uplatnění v profesi, které se věnovali doposud. (Robert Gamba)

PLAMÍNEK, Jiří.

Vzdělávání dospělých : průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele. 1. vyd. Praha : Grada, 2010. 318 s. ISBN 978-80-247-3235-0 Sg. 26982

Společnost potřebuje poctivost a čestnost nejen z etických, ale i z velmi pragmatických důvodů: v prostředí, kde chybí důvěra mezi lidmi, je vynakládáno příliš mnoho neproduktivních nákladů na kontrolu.

BAŠTECKÁ, Bohumila (ed.).

Psychologická encyklopedie : aplikovaná psychologie. 1. vyd. Praha : Portál, 2009. 520 s. ISBN 978-80-7367-470-0 Sg. 26981

Nejvýznamnější výzkumnou vlnu vyvolal exodus předních psychologů židovského původu z Německa do USA, díky kterému došlo k soustředění světových talentů a zároveň k nastolení závažného tématu lidského soužití a chování v mezních životních situacích.

KOLMAN, David, ŘÍPOVÁ, Karolína a ŠKÁCHA, Karel.

Analýza příležitostí lobbyingu v Evropském výzkumném prostoru : rámcové programy pro výzkum a vývoj. Praha : Vysoká škola chemicko-technologická, 2009. 49 s. ISBN 978-80-7080-737-8 Sg. 26976

V českém prostředí se zatím neobjevila publikace, která by českému čtenáři nabídla ucelený pohled na to, jak je vědecko-výzkumná politika v Bruselu koncipována, kde vznikají témata Pracovních programů a výzkumných agend a jak je možné je ovlivňovat a tím i zvyšovat pravděpodobnost úspěšnosti českých týmů v soutěži o evropské finanční prostředky.

ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ.

Co se změnilo v českém školství. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 2009. 64 s.

ISBN 978-80-211-0590-4 Sg. 26977

Realizace projektu VIP – Kariéra napomohla k zavedení školních psychologů a školních speciálních pedagogů do škol. Školní psychologové se nejčastěji věnují práci ve třídě, kariérovému poradenství a specifickým poruchám učení a chování. Speciální pedagogové se zabývají reedukacemi žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

TOMÁŠEK, Vladislav a kol.

Výzkum TIMSS 2007 : úlohy z matematiky a přírodovědy pro 4. ročník. 1. vyd. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 2009. 176 s. ISBN 978-80-211-0586-7 Sg. 26978

V přírodních byl v roce 2007 výsledek žáků 4. ročníku na rozdíl od matematiky nadprůměrný stejně jako v roce 1995. Česká republika přesto patří mezi země, kde bylo od roku 1995 do roku 2007 zjištěno výrazné zhoršení výsledků žáků (druhé největší po Norsku), přičemž žáci většiny zúčastněných evropských zemí dosáhli v roce 2007 lepších výsledků.

TOMÁŠEK, Vladislav a kol.

Výzkum TIMSS 2007 : úlohy z matematiky pro 8. ročník. 1. vyd. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 2009. 109 s. ISBN 978-80-211-0591-1 Sg. 26979

Kromě toho patřila v roce 1999 Česká republika k zemím s největším rozdílem ve výsledcích chlapců a dívek ve prospěch chlapců. Protože se ale chlapci zhoršili do roku 2007 mnohem více než dívky, výsledky českých chlapců a dívek se v roce 2007 téměř nelišily.

TOMÁŠEK, Vladislav a kol.

Výzkum TIMSS 2007 : úlohy z přírodních věd pro 8. ročník. 1. vyd. Praha : Ústav pro informace ve vzdělávání, 2009. 130 s. ISBN 978-80-211-059-8 Sg. 26980

Čeští žáci 8. ročníku dosahovali v přírodních vědách ve všech sledovaných letech nadprůměrných výsledků. Přesto došlo od roku 1995 do roku 1999 k jejich velkému zhoršení...

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2008/2009. 1. vyd. Praha : Česká školní inspekce, 2010. 112 s. Sg. 26985

MÜHLEISEN, Stefan a OBERHUBER, Nadine.

Komunikační a jiné měkké dovednosti : soft skills v praxi. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 183 s. (Praxe & kariéra). Název originálu: *Karrierefaktor Soft Skills.* ISBN 978-80-247-2662-5 Sg. 26936

Dříve manažeři informace a databáze adres střežili jako oko v hlavě podle hesla: Kdo má informace, může z nich vytřískat kapitál. Dnes víme, že ve znalostní společnosti a společnosti sítí rozhoduje pravý opak. Pouze ten, kdo umožní sdílení své sítě, sám získá nové kontakty.

Znovuobjevené knihy

GIROD, Roger et GRAND-CLÉMENT, Francis.

Comment vivent les français. [Jak žijí Francouzi.] Paris : Hachette, 1969. 134 s. (Sélection pédagogique internationale) Sg, 21801

Viz poznámka v editoriale.

BARTOŇOVÁ, Milada, BAŠNÝ, Zdeněk, MERHAUT, Boris a SKARNITZL, Rudolf.

Jóga : od staré Indie k dnešku. 1. vyd. Praha : Avicenum, 1971. 232 s. Sg, 21710

Vedle modliteb bývá učitelem doporučováno opakování některých manter. Mantra je krátká formule nebo kombinace slabik či slov, která jsou seřazena tak, aby působila povznesení mysli nebo účinné ponoření do sebe tomu, kdo je pronáší a vytrvale opakuje.

JELÍNEK, Jaroslav a STYBLÍK, Vlastimil.

Čtení o českém jazyku. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1971. 362 s. (Knižnice mládeže-Horizont)

Sg, 21713

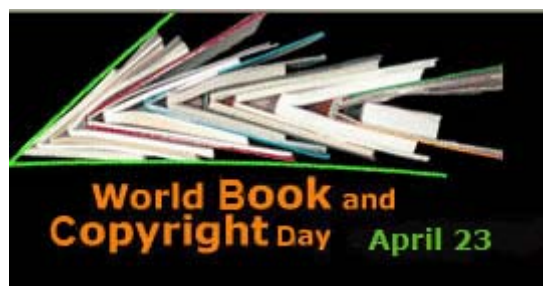
Jak souvisí rekreace s legrací? ... Rekreace je z lat. recreatio (obnovení sil, zotavení). Z recreatio bylo i staročeské rekreaci (změnou výslovnosti legrací), což byl název školní přestávky na zotavenou. Během rekreaci (legrací) bylo ... hodně zábavy ... a tak slovo legrací – legrace nabylo dnešního významu.

LASSUS, Jean.

Raně křesťanské a byzantské umění. Praha : Artia, 1971. 196 s. (Umění světa) Sg, 21788

Vynikající památky vrcholného období srbského nástěnného malířství zdobí chrámy v Mileševu a v Sopočanech. Vznikly v době vlády franských křižáků v Cařihradě a nelze vyloučit, že jsou dílem umělců, kteří museli hlavní město opustit. Mileševské malby pocházejí přibližně z r. 1235.

Zajímavé internetové adresy

Světový den knihy a autorských práv

Celosvětovou oslavou tohoto dne se UNESCO snaží podporovat čtení, publikování a ochranu duševního vlastnictví prostřednictvím autorských práv. Datum bylo převzato z tradice Katalánska, kde se na den sv. Jiří (slavený 23. dubna) pořádaly literární soutěže (*Jocs Florals*). Antoni de Bofarull, jeden z představitelů katalánského obrození (*Renaixença*) obnovil v roce 1859 tuto slavnost, která byla

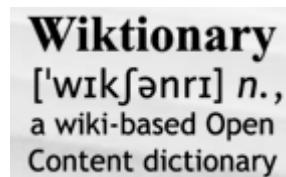
později přerušena občanskou válkou. Od roku 1978 se opět slaví svátek, při kterém muži dávají ženám rudé růže a oplátkou dostávají knihu. Každoroční literární soutěže mají kultivovat katalánskou literaturu a jazyk, kterým mluví kolem 8 milionů lidí. Ottův slovník naučný (1899) popisuje katalánštinu takto: *Katalánština, jež byla původně odrůdou okcitanštiny, rozvinula se záhy v samostatný jazykový druh, jenž je důležitý jako zprostředkující člen mezi provençalštinou a španělštinou. Je tvrdší a rázovitější než španělština, je to jazyk velmi mužný, jímž se stal odvrhnuv mnohé koncovky a vypustiv některé hlásky ve středoslaví.*

http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=5125&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Evropský slovník dovedností a kompetencí

Slovník je určen lidem, kteří chtějí studovat nebo pracovat v zahraničí. Obsahuje více než 60 000 odborných termínů v sedmi jazycích (angličtina, čeština, francouzština, litevština, maďarština, němčina, švédština). Zájemci si s pomocí slovníku mohou sestavit svůj profesní životopis nebo studijní profil, lze ho však použít i jako překladový slovník pro odborné výrazy tam, kde jiné pomůcky selhaly. <http://www.skills-translator.net/>

Slovník Wiktionary

Slovníkový souputník *Wikipedie* je projekt, jehož úkolem je vytvořit volně přístupný vícejazyčný slovník s definicemi, výslovností a etymologií. Česká verze – *Wikislovník* byla založena v roce 2004 a v současnosti má přes 14 tisíc hesel.

http://en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary:Main_Page